

Anton Aicher (1859–1930)

Hermann Acher (1902–1977)

Gretl Aicher (1928–2012)

Barbara Heuberger

Salzburgi Marionettszínház TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

A Salzburgi Marionettszínházat Mozart *Bastien és Bastienne* című daljátékának bemutatójával alapította meg Anton Aicher szobrászművész 1913-ban – hét évvel a Salzburgi Ünnepi Játékok indulása előtt. Előadásai akkora sikert arattak, hogy még ugyanez év őszén sor került az első turnéra is. A repertoár folyamatosan gyarapodott, gyerekközönségnek szánt mesejátékokat rendeztek és általában Kasperl volt a középpontban.

A marionettszínházat esküvői ajándék gyanánt vette át apjától 1926-ban Hermann Aicher, aki technikai jártasságának köszönhetően egy igazi miniatűr színpaddá építette ki azt. Társulata a Mozarteummal együttműködve mind igényesebb operákat állított bábszínpadra. Nem telt el sok idő, s a „kis” Mozart-operák (*Apolló és Hyacinthus*, *A színigazgató*, és egyebek) is fölkerültek a műsorra.

Vendégjátékaival 1927 és 1934 között már Hamburgban, Bécsben, Hollandiában is megfordult, valamint egy nagyszabású Balkán-turnét is szervezett Isztambul, Szófia és Athén érintésével. 1936-ban aztán Moszkva és Leningrád következett, ahol ezeröttszáz férőhelyes nézőtérrel rendelkező termekben játszottak. Ehhez pedig új, nagyobb méretű bábukra volt szükség. Egészen különös attrakciónak számított *A hattyú halálát* eltáncoló legendás balerináról, Anna Pavlováról mintázott marionett.

A színházat 1940-től 1944-ig frontszínházként használták, majd amikor 1944-ben maga Hermann Aicher is bevonulni kényszerült, bezárták. A színház 1945-ben, azaz rögtön a háború végét követően folytatta működését: az első német nyelvű vendégjátékot Párizsban, a híres Champ-Elysées-n adták elő 1947-ben.

Mindezt egy mozgalmas turné, valamint vendégszereplések követték, továbbá új operákat, mindegyiket Mozart öt „nagy” operáját állították színpadra. 1971-ben Rossini *A sevillai borbély* című

művével nyitotta meg kapuit az új, immár saját igények szerint kialakított schwarzastraße-i épület. A színház vezetését Hermann Aicher 1977-ben bekövetkezett halála után lánya, Gretl Aicher vette át. Vendégjátékok sorozata következett egész Európa-, Amerika- és Ázsia-szerte. Az 1991-es Mozart-év alkalmából a *Così fan tutte*-t mutatták be Götz Friedrich rendezésében.

Az 1994/95-ös évad során az öt Mozart-opera mindegyikéről felvétel készítették a Televízió megbízásából Peter Ustinov közreműködésével. A Salzburgi Állami Színházzal 1992 és 1997 között több együttműködés is létrejött. A salzburgi marionettek először 1996-ban szerepeltek a Salzburgi Ünnepi Játékok rendezvénysorozatán Weber *Oberon*jával, amelyet a kisméretű Festspielhaus színpadán mutattak be. Prokofjev *Péter és a farkas* című szimfonikus meséje egy újabb együttműködés révén a Salzburgi Húsvéti Ünnepi Játékok alkalmából 1998-ban valósult meg. A színház 85. születésnapján Hohensalzburg vára a „Marionettek világa” kiállítás megnyitásával tisztelgett a nagy múltú színház előtt. Az együttes 2001-ben hosszú idő óta először állt elő ismét prózai darab bemutatójával, Shakespeare *Szentivánéji álom* című vígjátékának marionettszínpadi változatával. Ezt követte 2003 decemberében Humperdinck operája, a *Jancsi és Juliska*. A 2006-os Mozart-év során a Salzburgi Ünnepi Játékok alatt huszonkét Mozart-operát tekinthetett meg a nagyérdemű. A Salzburgi Marionettszínház a *Bastien és Bastienne*, valamint *A színigazgató* előadásával járult hozzá a fesztivál programjához.

Két évvel később *A muzsika hangjai* című musical premierje ugyancsak jelentős sikert aratott. A salzburgi von Trappok megható családtörténetének adaptációjára a Marionettszínház kizárólagos engedélyt kapott, hogy kidolgozza a világszerte ismert Broadway-musical szerfelett eleven bábszínpadi változatát.

Mozart operák Peter Ustinov közreműködésével – DVD-borítók

Prokofjev: Péter és a farkas. R: Grete Lindinger/Philippe Brunner, Díszlet és jelmezek: Marouan Dib

Csajkovszkij: *A diótörő*. R: Klaus Gmeiner, Koreográfia: Leonard Salaz,
Színpadterv: Günther Schneider-Siemssen, Jelmezek: Marie-Luise Walek

Offenbach: *Hoffmann meséi*.
R: Wolf Dieter Ludwig / felújított változat: Philippe Brunner,
Színpadterv: Günther Schneider-Siemssen,
Jelmezek: Bernd-Dieter Müller

Csajkovszkij: *A diótörő*

Johann Strauss: *A denevér*. R: Adi Fischer. Színpadtev: Günther Schneider-Siemssen, Jelmezek: Friedl Aicher

Saint-Exupéry: *A kis herceg*. R: Alexandra Liedtke, Bábok és jelmezek: Lane Schäfer, Színpadkép: Raimund Orfeo Voigt

Debussy: *A játékdoboz* –
Az előadás szereplői
Schiff Andrással

A 2010-es ittingeni Pünkösdi Napokra készült el Debussy *A játékdoboz* című művének bábszínvadi verziója, amelyben Schiff András élőben játszott a zongorán a darabot. A következő évben a Salzburgi Állami Színházzal végzett közös munka eredményeként *A kis herceg*, 2012-ben pedig *A Nibelung gyűrűjének* kétrészes, rövidített változata is bábszínpadra került.

A színház alapításának századik évfordulóját az *Alice Csodaországban* című produkcióval ünnepelelték 2013-ban. A 2016/17-es évad *A kis herceg*, valamint *A varázsfüvola* felújítását hozta.

Ezzel egy időben a Salzburgi Marionettszínház az UNESCO világörökségek listájára is fölkerült. A társulat a közelmúltban Mexikóban és Kínában is vendégeskedett; majd a Mozarteum Nemzetközi Alapítvánnyal közösen újra színpadra állította a *Bastien és Bastienne*-t, valamint *A színigazgatót* és a *Fideliót* a bonni Beethoven Fesztiválon. A Salzburgi Marionettszínház 1913 óta belföldön és külföldön több mint 270 alkalommal szerepelt előadásával.

(Forrás: Salzburgi Marionettszínház honlapja)

Goda Móni fordítása

SALZBURG MARIONETTE THEATRE

The sculptor, Professor Anton Aicher, made his début with his marionette theatre, performing Mozart's opera *Bastien and Bastienne*. In October 1913, he rented the gymnasium of the archiepiscopal Borromaeum Seminary in the Dreifaltigkeitsgasse and installed his Salzburg Marionette Theatre. It remained there for 49 years. Since 1913, the theater has undertaken 270 tours at home and abroad. In 2013, the theater celebrated its 100th anniversary with a production of *Alice in Wonderland*. The Salzburg Marionette Theater is now recognized as an UNESCO World Heritage Site.